

Catalan A: literature – Higher level – Paper 1
Catalan A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Catalán A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Escrigui el comentari literari d'un dels textos següents:

1.

L'home d'avui

En Cinto i la dona tocaven totes les tecles, encara que de sonar bé, ni una... Ella se'n feia un fart i ell anava com una baldufa, però no escarmentava:

–Me n'ocuparé jo. No et preocupis, ja t'ho faré...

Tot això li robava més temps que el que es dedicava a les coses que havien de fer bullir l'olla. En Cinto era així i prou. No podia fer-hi més. Sempre estava a punt de convidar un amic a dinar i com que la muller volia fer-ho tot per quedar bé, encara s'enredaven més; menys diners i més deutes; més mals de ventre.

Si en parlaven, les consideracions eren taxatives: l'època en tenia la culpa:

–Som uns inadaptats. Amb la nostra edat, aquest córrer i aquest patir ens rebentaran el cor. El temps és el culpable.

I el temps i el cor el varen traïr i va venir la sotragada.

Els metges, els amics, els veïns, tots li anaven amb allò d'“agafa-t'ho bé, no t'hi encaparris, si no pots pagar que s'arreglin, si la feina no està el dia convingut que tornin, no hi ha res que s'esperï tant com la feina”. Això li ho deia tothom però en Cinto ho veia tot de gairell. Patia més, no menjava, no dormia, fins no somreïa i cridava amb els sis petits de casa seva.

A còpia d'anys es va avesar a anar amb l'ai al cor, fins que un dia –maleïda hora– va heretar milions. Va poder pagar-ho tot i es va trobar sense maldecaps i sense deutes. Tots li feien la gara-gara.

Tanmateix l'emoció de no poder passar per un carrer per por, ja no hi era. Si no dormia, ja no podia pensar en com s'ho faria, l'endemà, per a resoldre això o allò. Els seus amics d'abans, com que tenia diners, el tractaven diferentment; no eren de la mateixa manera...

A en Cinto els diners heretats d'aquell oncle que feia parallamps a Amèrica i que ell no va conèixer mai li haurien tret la vida.

Es va tornar un home que no sentia cap emoció, perquè per a ell les emocions eren solament les d'estar pelat; s'hi havia acostumat. Va arribar a maleïr l'herència i un dia en va fer donació als desvalguts.

Va tornar a començar amb els deutes, a sofrir, a ésser ell mateix. Ja no es treuria més les cabòries del damunt i esperaria el dia del traspàs convençut que els seus creditors tindrien un record més punyent d'ell que no pas si moria ric. No era feliç –tampoc no ho havia estat quan no devia res– però l'angoixa el feia moure. Tornava a treballar i demanava diners per a tapar un forat i fer-ne un de més gros. Els seus fills, sense diners, varen ser més eixerits que si els ho hagués donat tot mastegat; s'ho varen guanyar a pols, i ell, el dia que feia bones i podia pagar una mica, sentia un plaer que havia enyorat.

El temps actual ha creat una figura d'home especial: l'home de l'angoixa, l'intranquil. Li dóna relleu el que abans l'hauria esborrat. Avui, un que paga al comptat, que té diners, és un qualsevol, un com molts, amb televisió i batí.

Per a viure cal la tranquil·litat, la pilota bancària, estar sempre a punt de tenir l'infart, esperar que et paguin i que no ho facin, haver de pagar tu i no poder, perdre el somriure i fer una ganyota forçada. Cal fer-se veure –convidar quan no tens diners per anar a plaça, és excitant. Per a viure feliç, s'ha d'enganyar i enganyar-te tu mateix. Ser com els que poden no val pas la pena; són uns infeliços, no saben què és l'emoció.

2.

Assaig de càntic en el temple

Oh, què cansat estic de la meva
covarda, vella, tan salvatge terra,
i com m'agradaria d'allunyar-me'n,
nord enllà,
5 on diuen que la gent és neta
i noble, culta, rica, lliure,
desvetllada i feliç!
Aleshores, a la congregació, els germans dirien
desaprovant: "Com l'ocell que deixa el niu,
10 així l'home que se'n va del seu indret",
mentre jo, ja ben lluny, em riuria
de la llei i de l'antiga saviesa
d'aquest meu àrid poble.
Però no he de seguir mai el meu somni
15 i em quedaré aquí fins a la mort.
Car sóc també molt covard i salvatge
i estimo a més amb un
desesperat dolor
aquesta meva pobra,
20 bruta, trista, dissortada pàtria.

Salvador Espriu, *El caminant i el mur* (1954)